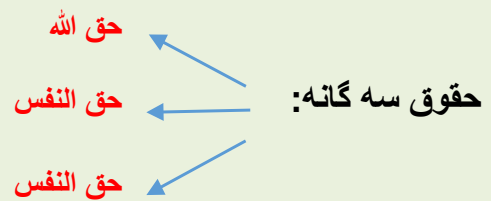
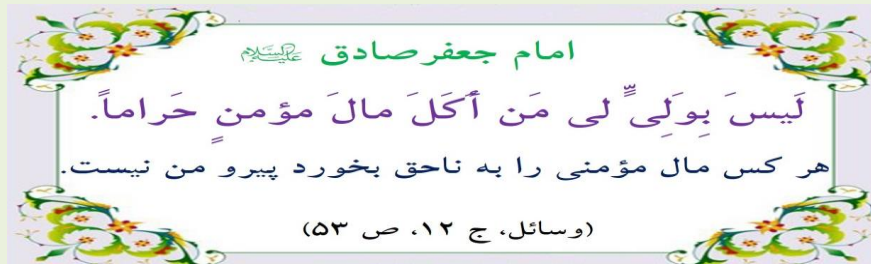

درس پانزدهم: «حق الناس»

حق الله: بعضی کارها را ما انسان ها برای این انجام می دهیم که دستور خداوند را اطاعت کنیم به این کارها «حق الله» گفته می شود نماز خواندن، امر به معروف و نهی از منکر، انجام واجبات و دوری از گناهان از این گروه اند .

حق النفس: بعضی کارهای دیگر را ما هر روز و شب انجام می دهیم برای اینکه خودمان سالم بمانیم و بتوانیم از هر نظر رشد خوبی داشته باشیم به این کارها «حق النفس» گفته می شود. غذا خوردن، استراحت کردن، مسواک زدن، مطالعه کردن از این کارهاست.

حق الناس: بخش دیگری از کارها و وظیفه های ما نسبت به دیگران است به این وظایف «حق الناس» گفته می شود، ما موظفیم به نیازمندان کمک کنیم، دیگران را آزار ندهیم، حق دیگران را رعایت کنیم و به کسی ظلم نکنیم.

و در میان حقوق سه گانه **جبران حق الناس** از همه مشکلتر است چون خداوند در صورتی حق الناس را می بخشد که صاحب آن حق یعنی کسی که در حق او ظلم کرده ایم ببخشد.

* نکته ی بسیار مهم درباره ی حق الناس: آیا حق الناس فقط در حقوق مال مردم است؟ خیر.

فقط در حقوق مال مردم نیست بلکه حفظ آبرو، اسرار و شخصیت آنان جزء حق الناس است. دروغ گفتن، غیبت کردن و ناسزا گفتن از گناہانی است که انسان نسبت به دیگران انجام می دهد. و در واقع با این کار به آنها ظلم می کند. با دروغ گفتن سخن غیر واقعی درباره ی کسی گفته می شود با غیبت کردن چهره ی یک انسان پیش دیگران تخریب می شود و همه ی این ها نمونه های ظلم در حق سایر مردم است.

پیامبر اکرم (ص) می فرماید: از رحمت خدا به دور است کسی که توقف گاه و استراحتگاه های عمومی را آلوده کند و (همچنین) کسی که راه عبور مردم را سد کند.

گسترده گی دامنه ی حقوق دیگران:

دامنه ی حقوق دیگران آنقدر گسترده است که گاهی اوقات انسان ها با انجام بعضی کارها بدون اینکه خودشان توجه داشته باشند، حقوق عده ی زیادی از مردم را از بین می برند و در روز قیامت ناگهان با جمعیت بسیار زیادی از طلبکاران روبرو می شوند. مثلاً کسی که آتشی را در جنگل روشن می کند و هنگام رفتن آن را خاموش نمی کند و همین بی توجهی او باعث آتش گرفتن بخش وسیعی از جنگل می شود. در برابر تمام کسانی که به خاطر بی توجهی او از هوای پاک محروم شده اند مسئول است یا کسی که با ریختن مواد سمی در رودخانه آب های عمومی را آلوده می کند در برابر مردم مسئول است. دین اسلام نه تنها به همه ی مسلمانان سفارش می کند در حفظ محیط زیست کوشا باشند بلکه کمک به رشد و حفاظت از این نعمت های الهی را در ردیف عبادات می شمارد و کسی که دوست دارد به بهشت الهی راه یابد باید حق الله، حق النفس و حق الناس را رعایت نماید.

